

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Petri Leurenii Societatis Jesu, SS. Theologiæ
Doctoris, & SS. Canonum Professoris Vicarius Episcopalis,
Sive Tractatus Quaternarius Per Quæstiones & Responsa
Canonica Deductus**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1708

667. Quodnam sit officium illius in aßistendo & ministrando Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74203)

num. 1. Menoch. *conf.* 51. n. 56. &c. incongruum verò & non minus absurdum, Archidiaconum se ingerere in illis functionibus, quæ spectant ex instituto ad Ordinem sacerdotalem, quam Archipresbyterum vel Primicerium exercere ea, quæ propria sunt Ordini diaconali. Quia & ait Pigu. *loc. cit.* esse contra jus publicum consuetudinem illam, quæ dignitas diaconalis illa exercet, quæ sunt dignitatis sacerdotalis, pro ut citat Decium *conf.* 21. nu. 4. & *seq.* Abbas. *Conf.* 21. num. 1. & 5. præsertim cum sanctum sit non solum à jure communi, sed & statutario, ne hujusmodi consuetudo attendatur constituta dignitatum distinctione in Sacerdotales, Diaconales, Subdiaconales.

3. Verumtamen in contrarium est manifesta, & in hac materia singularis resolutio Rotæ in *Viterbiensi celebrationis Missarum* 11. Decemb. 1609. coram Card. Sacrato. Quam verbotenus recitatam vide apud Barbof. *de jur. eccles.* v. 24. num. 44. & est in impressis *decis.* 244. p. 3. recent. ubi resolvitur Archidiaconum, si Sacerdos est; in celebratione Missarum, Episcopo absente præferendum Archipresbytero. Diciturque id ipsum beneficium auctoritate (nimirum Host. in *cap. 1. de off. Archip.* quem sequuntur ibi Jo. And. Archid. Butr. Item Bero. *Conf.* 22. num. 31. l. 1. Tusch. v. *Archid. concl.* 482. num. 15.) & ratione, nempe quia Archidiaconus simpliciter loquendo est dignior & eminentior Archipresbytero, ideoque illum tam intra, quam extra ecclesiam præcedere debet, ut Barbat. *Conf.* 5. l. 2. per tot. Conveniens verò sit majestati SS. Sacramenti & decentiæ ecclesiæ, ut per digniorem celebretur, nisi aliàs obstat defectus Ordinum. Diluuntur quoque, quæ in contrarium asseruntur, nempe quòd hoc munus specialiter demandatum Archipresbytero. *c. 1. de off. Archip.* non enim propterea prohibeatur Archidiacono, si ex aliis juris Regulis potest ad illum spectare; cum novum non sit in jure, idem officium competere pluribus, ordinativè tamen ita ut unus alteri præferatur, ut in terminis celebrationis Missarum Bero. *loc. cit.* n. 23. Item alterum, quòd celebratio Missarum sit ex iis, quæ spectant ad Ordines, in iis verò Archipresbyter sit major Archidiacono, & Sacerdotium per se sit annexum Presbyteratui. Præterquam enim dum Archidiaconus est Sacerdos, eo major est Ordine Archipresbytero, Ordo sacerdotalis non inest dignitati, sed personæ, in cuius anima imprimitur Character, & licet una dignitas requirat personam majoris Ordinis quam altera, non tamen ideo dici possit propriè, quòd una dignitas sit Ordine sacro major altera; adeoque jam parum referat, quòd qualitas Sacerdotis sit accidentalis Archidiaconatui; eò quòd si considerentur solæ dignitates, nullo modo eis inest Ordo sacer; si autem attendantur personæ, utrique inest accidentaliter, unde jam in hoc sunt pares, illa debet præferri, quæ est ceteris est dignior. Ad quam decisionem Rotæ non aliud respondet Fagnanus *loc. cit.* num. 21. quàm: certè obstant jura & fundamenta superioris ponderata. Huic quoque sententiæ & decisionem Rotæ inhæret Lotter. *L. 1. g. 16. à n. 144.* ubi: in divinis Archidiacono videtur præferri Archipresbyter. Quod tamen provenit ex mera contingentia; quia Archidiaconus non sit presbyter; si enim initiatus sit sacro Presbyte-

ratu Ordine, & velit ipse celebrare, nihil est, quin etiam in divinis, ipsaque Missæ celebratione is præferri debeat, ut docuit Host. Bero &c. & probavit Rora in *Viterbiensi*. Licet, ut addit Lotter. *nu. 116. & seq.* in hac re semper prævaleat consuetudo, ut Host. *loc. cit.* Ruin. *conf.* 156. num. 4. l. 4. Seraph. *decis.* 716. num. 1. quantumcunque repugnet juri communi, ut idem Seraph. *decis.* 335. num. 3. & *decis.* 964. num. 1. modò non ita repugnet, ut sonet in meram corruptelam, ut Abb. *conf.* 155. num. 11. l. 4.

4. In specie verò ad funera Magnatum impedito Episcopo, vel etiam Sede vacante, Missam solennem celebrare spectare ad Archidiaconum tanquam primam dignitatem, & eo impedito ad secundam dignitatem, & sic gradatim ad alias dignitates; eò quòd dignitates illæ præferantur omnibus aliis, etiam Vicario Capitulari in his, quæ spectant ad exercitium Ordinis, tradit Pignat. *Tom. 4. conf.* 183. num. 9.

Quæstio 667. Quòdnam sit Officium Archidiaconi in assistendo & ministrando Episcopo.

RESP. ad officium Archidiaconi spectat, Episcopo ministrare, ut censuit S. Congreg. Rituum in *una Pisauriens.* 10. Jun. 1600. Barbof. *jur. eccles.* l. 1. c. 24. num. 18. & Episcopo solenniter celebraturo, S. Evangelium, si voluerit, legere. Barbof. *ibid.* Sic in ipsa Ordinatione, & in consecratione chrysmatis & aliis similibus ministrare debet. Barbof. *loc. cit.* num. 22. in fine, citans *c. Acolytus. c. Ostiarius. dist. 23.* Item Episcopo solenniter celebranti, vel Missam solennem & Vesperas audienti à dexteris assistere debet. Barbof. *loc. cit.* num. 23. citans Castald. in *pr. cerem.* l. 1. sect. 8. c. 7. num. 3. Sic debere illum exercere officium presbyteri assistentis cum pluviali Episcopo solenniter celebranti juxta plures S. Congreg. Rituum responsiones, ait Pignat. *Tom. 4. conf.* 183. num. 7. Barbof. *loc. cit.* num. 50. ubi etiam, quòd debeat Episcopo candelam & palmam benedictam ministrare, si sit in sacerdotali Ordine, ut Congreg. Rituum in *Reatina.* 10. Jan. 1609. & ex quo Archidiaconus debet exercere officium presbyteri assistentis, etiam debere illum assistere Episcopo prædicanti, *ceremoniale.* l. 2. c. 8. disponente de Missa solenni Episcopo celebrante, quòd Episcopo prædicante ad ejus dexteram sedere debeat presbyter ille assistens, & sic ille idem assistens celebrationi Missæ. Pignat. *loc. cit.* num. 10. Verùm quòd ad assistentiam illam, quæ in officio presbyteri assistit Episcopo solenniter celebranti supponunt AA. Archidiaconatum esse primam dignitatem; & ubi talis non est, non competere id Archidiacono, sed primæ dignitati. Sic enim expressè Barbof. *loc. cit.* num. 50. Archidiaconus, si sit prima dignitas, debet exercere officium presbyteri assistentis &c. Pignat. *loc. cit.* n. 7. Archidiaconus prima dignitas, debet exercere officium presbyteri assistentis Episcopo pontificaliter celebranti; & illa assistentia semper facienda est à prima dignitate, quocumque nomine nuncupetur. Unde absente aut impedito Archidiacono, ea procul dubio pertinet gradatim ad alias dignitates, & demum ad Canonicos, ut S. Congreg.

S. Congr. Rituum apud Barbof. *collectan.* 57. num. 20. & *collect.* 253. num. 6. & 14. Porro Archidiaconum recusantem illam assistentiam, cogendum poenis & censuris habet S. Cong. in una *Brixienf.* 28. *Maji* 1616. apud Barbof. *cit. num.* 50. Dum verò est in assistentia Episcopi, intelligitur esse præsens in choro tam in Cathedrali quàm in alia. Barbof. *ibidem* juxta S. Cong. in *Camerienf.* 15. *Marci* 1608. Denique Archidiaconum, qui sustinet baculum Episcopi solenniter celebrantis, thurificandum immediatè post Diaconos assistentes, et si ipse sit primus Diaconus, censuit S. Cong. Rituum in *Bracharenf.* 28. *April.* 1607. & 29. *Jan.* 1608. teste Barb. *loc. cit. num.* 52.

Questio 668. Quod sit Officium Archidiaconi circa custodiendas res sacras?

R Esp. primò in genere, Archidiacono rerum ecclesiasticarum custodiam præcipuè commissam esse; ideòque, si quid per culpam vel fraudem cujuscumque perierit, ab eo repetendum ait Laym. *ad e. ea qua. de off. Archid.* ubi expressè dicitur: *Scire à te volumus, quod à te districte quaesituri sumus, quia vel propria ecclesia, vel ea qua de diversis ecclesiis cimelia sunt collecta, non sub omni sollicitudine & fide servantur: quòd si quid ex iis vel negligentia, vel cujuscumque fraude depertit, tu hoc reatu astringeris, qui per Archidiaconatus ordinem custodia ejusdem ecclesia arctius deputaris &c.* circa quæ illud notat Laym. *loc. cit.* supremum rerum ecclesiæ custodem teneri non tantum ex culpa propria, lata aut levi; sed etiam si ex culpa aut dolo inferiorum. v. g. sacrilæ aliquid perierit: id verò intelligendum, si ipse superior negligentia argui possit, quòd inferioribus non attendere; quamvis prius obligetur inferior, qui perdidit aut destruxit, & in defectum illius superior, cui ex officio incumberebat impedire. Citat seipsum pro hoc *Theol. mor. tract.* 2. c. 6. num. 2.

2. Resp. secundò in specie pertinebat ad illum, pecuniam ecclesiæ causâ pietatis donatam accipere, & Episcopo deferre Azor. *Inst. mor.* l. 3. c. 14. q. 2. Item pertinet ad eundem vasa divinis ecclesiæ usibus dicata sedulo custodire. Azor. *loc. cit.* Barbof. *Jur. eccl.* l. 3. c. 24. n. 24. Custodiam quoque Eucharistiæ spectare ad Archidiaconum, & non ad Archipresbyterum satis indicat Fagn. *in c. ad hæc. de off. Archid.* num. 21. in fine. ubi ex *Deo conf.* 420. num. 4. dicit, Eucharistiæ custodiam separatam esse ab iis, quæ per Canones mandatur Archipresbytero.

Questio 669. An, & quid Officii sit Archidiacono circa convocationem Capituli?

R Espondet Fagnanus *ad cap. ut Abbates. de atat. & qual.* num. 29. esse Archidiaconum caput Capituli. pro quo citat Butr. *in c. dilecti. de major. & obed.* num. 2. & hinc ad illum tanquam majorem spectare, convocare Capitulum. pro quo citat Hoff. *in c. 1. de major. & obed.* num. 2. Jo-And. num. 5. Bellæm. num. 4. Butr. num. 10. Quin & ait. nu. 28. Quòd si Archidiaconus renueret convocare Capitulum, cogi possit ad hoc ab Ordinario. Verum rectè subjungit ex Abb. *in c. auditio. de elect.* notab. 3. de consuetudine hoc jus convocandi Capitulum spectare ad Decanum, & sic passim

in Ecclesiis Cathedralibus Germaniæ videmus fieri.

Questio 670. Qua ætas requiratur in Archidiacono?

R Esp. dum Archidiaconatus annexum habet curam animarum, requiri 24. annos ætatis completos, ait Laym. *in c. indecorum. de atat. & qual.* & citat *c. cum in cunctis. de elect. §. inferiora.* & Trid. *sess.* 24. c. 12. Requirit ad illum ætatem 25. annorum ait Barbof. *de jur. eccl.* c. 24. n. 10. Tondut. *qq. benef. p. 2. c. 3. §. 11. num.* 18. Neque per hoc disconveniunt hi AA. cum posteriores loquantur de 25. annis non completis, sed tractatis, seu de 25. annis inchoativè, uti & ipse Laym. *loc. cit.* num. 1. cum communi ait ad beneficium curatum qualecunque infra Episcopatum requiritur ætas 25. annorum cæptorum. Plus enim ad curata non requiritur incrementum, quàm ut quis annum 25. attigerit, & incepisse annum 25. est illum attigisse. Porro cum procedat idipsum in omni beneficio curato, etiam minùs strictè tali, seu habente solum jurisdictionem spiritualem fori externi Barbof. *ad cit. loc. Trid.* numer. 2. Lotter. *L. 2. q. 49. num.* 24. ego *for. benef. p. 1. q. 117. num.* 2. conveniet utique Archidiaconatui, dum is curam jurisdictionalem seu fori externi habet. Si verò est solum dignitas sine cura animarum, etiam jurisdictionali, more aliarum dignitatum non requirit, nisi annos 22. completos. Laym. Barbof. Tond. *loc. cit.* juxta Trid. *loc. cit.*

Questio 671. An & qualem S. Ordinem annexum habeat Archidiaconatus?

R Esp. Archidiaconatus in propria institutione requirit Sacrum Ordinem. Laym. *in c. cum in cunctis. de elect. §. inferiora.* num. 2. & quidem requirit necessario Diaconatum, sive qui Archidiaconatum obtinet, de jure ordinari debet Diaconus. Laym. *in c. ut Abbates. de atat. & qual.* Fagn. *in idem c. numer.* 12. Pignat. *Tom. 1. conf.* 6. num. 5. Non est tamen de sui natura seu de jure sacerdotalis Pignat. *loc. cit.* Fagn. *in c. ad hæc. de off. Archid.* num. 20. cum communi. In ecclesiis tamen, ubi est prima dignitas, requiritur Ordinem Presbyteratus Fagn. *in c. ut Abbates. numer.* 13. ubi: quia in plerisque ecclesiis hæc dignitas est prima post pontificalem, pro ut esse de jure affirmat Bellam. *in c. 1. de off. Archid. in princip.* & ideo illius collatio per regulas est Sedi Apostolicæ reservata, in literis collationis ex stylo apponi consuevit clausula: ut provixus teneatur infra annum in presbyterum ordinari, alioquin Archidiaconatus eo ipso vacare censeatur.

Questio 672. An, & quo gradu insigniri debeat Archidiaconus?

R Esp. Archidiaconus debet esse Magister seu Doctor, aut Licentiatius in Theologia, vel in jure Canonico. Tondut. *qq. benef. p. 2. c. 3. §. 11. numer.* 16. Fagn. *in c. licet. de poenis. numer.* 2. Pignat. *Tom. 9. conf.* 114. nu. 42. Gonz. *ad reg. 8. gl. 4. num.* 68. (idem dicens magis præcisè disponi quòd ad Scholasteriam) Garc. *de benef. l. 7. c. 7. num.* 26. Barbof. *Jur. eccl.* l. 1. c. 24. num. 5. citans